

.....

դու հայտն է, պու թարգ պիր մեծիս իհ. տաս օրունմուշ իտուկինի, վե ֆագաթ պիր սենե գատար չալըշտըգտան սօնրա, թեֆթիշ վե թեճեսսիւս ուսուրի վազ իթմէքիշին հերնե թետպիր իւզրե տավ. րանմագ իսթեմիշէր իսե, պիրէր միւշ. քիլաթ պու հուր իտիպ, հիշ պիր նեթի. ճէեե մուվաֆթագ օլամամըշ օլտուգլա րըն իգրար իլե, իսթիֆա իթմէքիկի վաճիպետեն ատտ իտեբէք չեքիւմիշ օլ. տուգլարընը տախի եազմըշ տըր:

Պեօյլե պիր մեծիս մալիեետե պու. լունան իգթիգասըգ մեմուրինե եօլ վե. րեպիլիթ իսետե, Մ. Պարթուն պեր վեճ. հի աթի զիբը իթտիկի մեաարիֆաթը մեն իտեպիլիթ մի:

«Ճէպի հիւմանուն թախսիսաթը
«Չաթը Եահանե վե Եահգատէլեր վե
«սերաբեր հիւմանունուն աթիգ խաուե.
«մե մաաշարընտան իպարէթ տիր. Չա.
«թը հազրեթի Եահանե ճիւլիւսու հիւ.
«մանունարընտա, եանի 1861 տե մեղ.
«քիւր թախսիսաթտան եբէյիճե թէրք
«իլեմիշէր տիր. վե քեզալեք 1863 տե
«տախի 270,000 լիւրաթ պիր մեպլազը
«մեմալիքե իհտա իթմէքիկե հիմմեթ
«պուեուրմուշար իսետե, պու ճիւմէ
«իլե, պուլունան վարիտաթա նիսպէթ.
«լե, գալան 1 085 000 լիւրա թախսիսաթ
«եինե պեօյլեք պիր մեպլազ տըր. վե
«հաթթա, մուամէլաթտա մեզքիւր
«մըգտարլու տախի թեճափուզ իթմէքտե
«տիր. վագաա սուրէթի զահիւրետե սե.
«րաեթ Հիւմանունա պիւլիք պիր շէյ
«միւշահետե օլունմամագտա տըր, լա.
«քին իսրաֆ տախի եքիթ տեպիլ տիր,
«խուսուսիլե շիմալիլտե ինշա օլուն.
«մագտա պուլունան էպիլիյէ ճէսիմէյի
«Եահանետեն պիր իյի թեէսսիլ հուսու.
«լե կէլմէքտե տիր տենիլե ճայիգտիր»

«Մ. Պարթուն, թիւլթիւնըն հենուզ
հուսուլինե մուվաֆթագ օլունմամըշ օ.
լան սերվեթինին քեթթեթինտեն պահս ի.
լե, մեզքիւր սերվեթ մենպալէրինին քիւ.
շատը իշին իսե, մեմալիթիլիլին Էլլօթա
սահիպ սերմայլէրինին ճէլպ իտեպիլեճէ.
սուրէթտե պիր իտարե թարիգի թութ.
մաղա պաշաւմասընըն էլգեմիլեթինին, վե
օլ վագըթա գատար մեզքիւր մենպալա.
րըն ֆայիտէսիգ գալաճագլարընը իշար.
տեն սօնրա, էեալաթտա պուլունան է.
հալիլէրին, լայրգը վեճ իւզրե հիմաե
օլունմագլարընտան, վե իտարե մեճ.
լիսլէրինին նիգամըգլըգլարընտան վե լա.
եթըլը գանունար պուլունմաղընտան
թեճէքքի իթմէքտե օլունգլարընը, վե
աղըր վերկիլէր թահթընտա էգիլմէքտե
պուլունտուգլարընը հիքեայե իթմիշ, վե
շու վեճ իլե րարթթօսուունե եանի
միւզաքէրէսինի պիթիլիլիլ տիր:

«Մեմալիքի մեզպուրէնին հէյեթի
«հազրէսինին, ատեթա հէր աուամըն

«պիր պիրի հագգընտա տերքեար օլան
«հագգանիեթ վե ատալէթ պօրճա.
«րընըն իճրասընա մուվաֆթագ սուրէթտե
«պիր իտարե իթթիլազը իլե, վե հէր
«շախսըն մալ ու միլք ու ճանընըն հըլիգ
«ու վիգայէսի զըմընտա թեէմինաթ
«վերլմէսիլլե պիր սուրէթի հասենէյե
«թեպուլ օլունմագլըն մեմուլ իտեթիւմ.
«պու պեօյլե օլունգլու հայտե, պինլէր.
«ճէ շիֆթիլէրին պիրաթա պաշաեա.
«ճագլարը, վե պինաեն ալէյհ պինլէր.
«ճէ զուրուշ վարիտաթ հասըն օլաճա.
«ղը պի իլթիպահ տըր. Ահվալը մալի.
«յենին իսլահը վե թանպիլի իշին իսե,
«սուլհ ու սալահ իւզրե պուլունմագ
«թիւլքիա իշին պիր թետպիրի միւհիմմ
«սայլուսա մեզա տըր. էկէր թիւլքիա
«շիմալիլի կիպի տայիլ իւլ էվգաթ տա.
«իլիլ վե խալիլի միւշքիւլաթ իլե մեշ.
«ղուլ օլուր վե եօրուլուր իսե, էտայի
«տիւեուրմաթտեն աճիլ օլաճագ տըր.
«սուլհուն պօղուլմամաթը քօլիթիգանըն
«թեպետուլաթընա թապիլ տիր. տեվ.
«լեթի միւշարիլէյհա քենտի թեահիւտ.
«լէրինի իֆա վե իճրահտե պիլմէք իշին,
«էվլէլա րահաթ պըրագըրմալը, սանիլե
«միւմքին մերթեպե վարիտաթընը սարֆ
«իթմէքիլքտեն սագընմալը, վե սալիսեն
«թեհիլքե վե գիեանը քենտույե ալիտ
«օլմագ չարթը իլե խալիլէյի ճէլիլեե
«եենիտեն պիր վարիտաթ կեօթէրեն
«գումբանեալարա տախի, լազըմէտեն
«պուլունան հիմաելէր մեզքիլ իճրա.
«լե վագ իտիլմէլ տիր. կերշ թիւլքիա
«խաթա տըր, ֆագաթ, տահա բէք
«չօգ հայեաթ վերիճի գուվլեթէրե մա.
«լեք պուլունմալին, սուլհ ու սալահ,
«թետպիր վե իտարե պիր եեթէ կեթիւ.
«րիլիլի թագտիրտե, քեթթիլէյի ա.
«լաճագլարընը խաշուտ իտեպիլիպ,
«վե քենտի տախիլ խաթիլէրինին քեթթ.
«թեպիլե տախի գարշը գօեապիլէճէկի
«շիւրհէտեն միւսթաղին տիր:

«Ֆագաթ պիր ճէնք գուհուր իտեր.
«սե, եախօտ շիմալիլի կիպի ճէնք հէյ.
«եթթինտե պիր սուլհտա պուլունմագ
«օլունգլու հայտե, մալիեեճէ պիր ֆե.
«լաքէթ գուհուր իտեճէկի, վե պինա.
«էն ալէյհ միլիթիլաթա ինկիլիլ սերմա.
«եթթիլին թեհիլքեա պուլունմագլը
«պեթիլի տիր»

ԷԲԵՍՈՒ

ՈՒՄՈՒՄԻ ՄԵՃԼԻՍ

Չուհուրա կէլմիշ օլան տալէթնամե.
լէր մուճիպինճէ, տիւնքի կիւն բաթրիք.
խալէտե ումուլի մեճիս թեճէմիւլ իթ.
միշ իսետե, անճագ օթուզ նեթէր գա.
տար գեվաթ հազըր պուլունտուգլունտան,
չէօյլէքի, Սահմանագրուլիւն մեզքի
իճրատեն գալտըրըպտա, եերինե շու

շիմալիլի նիգամըգլ հալ ու հէյեթ գա.
լիլ գըլընանա գատար շօգ տեֆա հազըր
պուլունան, վե միլլեթճէ իշլէրտե քեն.
տիլ րէյ ու էֆթեարլարընըն պիրէր գըլա.
վուզ թանըմասընը արգու վե նիլէթ ի.
տենլէրտեն էքսէրիսի, եա խօտպիլիլքէ.
րինե թօղունուլմուշ օլմասը ճիհէթիլե
գահը իթմիշ օլուպ, վե եախօտ միլլեթ
կիւնտեն կիւնե տահա գեեատե պիր ֆե.
նա հալէ տիւլէրէք, պէլքի քենտի «Մեն.
տօրուգլարընա » միւրաճաթ մեճպուր
օլուր թեֆէքքիլլինտե պուլունարագ,
մեճիսե կէլմէքտեն սարֆը նագար իլլե.
տիլքէրինտեն, մեճիս քիւշաու օլունմա.
մըշ տըր. ֆագաթ, պու ճիւմէ իլե տա.
խի իլի սաաթ գատար, զայիլ րէսմի սու.
լէթտե օլունգլու հալտե հազըր պուլուն.
նան գաթլար պագը միւզաթէրաթա կիրիշ.
միշլէր, վե սրբազան Պատրիարք հայր հազ.
լէթլէրի, իտաւն ժողով ազալարընըն իս.
թիլիա իթմիշ օլմալարընը պեեան իթմիշ,
վե պու խուսուստա լազըմ կէլէն թետ.
պիլե թեչէպպիւս օլունմագ նիլլեթիլլե,
կէլէճէք ճիւմա կիւնիլ թեքրարեն ու.
մուլի մեճիս շաղըրմասը թեքիլիլ օլուն.
մուշ իսետե, մեզքիւր ժողովուն ազալա.
րընը, քենտի հուգուգու ահ քեթթիլքա
ումուլի մեճիս ինթիլապ իթմիշ օլմա.
եղա, իլլա Պապը-ալի թարաֆընտան թայ.
եին գըլընմըշ օլունգլարը մեյտանտե օլ.
տուգճա, իսթիլալէրինին տախի Պապը
ալիլ. պիլիլիլլեմիլլե պէրապէր, միլլե.
թիլն հալէթի սեֆիլանէսինին պեեանի,
վե Սահմանագրուլիլունան պիր ան էվլէլ
իթասընա հիմմեթ պուլունմասընը հա.
վի օլունգլու թագտիրտե, թագրիլ եա.
զըլմասը ճայիլ կեթիլմիւշ տիւր. տի.
մէք տիրքի, գանդի կիւն թեքրարեն ու.
մուլի մեճիս տալէթ իտիլէճէկի, սրբա.
զան պատրիարք հայր հազըր լէրինին մեզ.
քիւր թագրիլի եազըրգտան սօնրա,
Պապը-ալիտեն ալաճագը ճէվապա թապի
պուլունմագտա տըր:

Միւշարիլէյհ հազըրթլէրի խաթա.
խանէնին տախի բէք սեֆիլ հայտե պու.
լունտուգլունու, վե հագաբարձու աղա.
լարըն իսթիֆա իթմէքտե օլունգլարընը
տախի իֆատե իլլեմիշ իսետե, իսթիլք.
խանե մեճիս թեշքիլ գըլընմաղըճա,
օրասընճա տախի պիր թետպիրի գալի
տիւշիւնիլէմէյեճէկի, վե պինաեն ալէյհ
հագաբարձու ազալարըն պիր գաշ կիւն
տահա սապր իլլեմէրի լազըմէտեն կեօ.
րիլլիլլէ տիր:

Պատհու սրբազան հայր հազըրթլէ.
րի, պիր գաշ սենետեն պէրու տեվաթ
իթմէքտե օլան Չարսանճագ մեսէլէսինի
ալմըշ, վե ճանիպի հիւքիւմէթի սենիլ.
լէտեն մեզքիւր մեսէլէսին թեֆթիլ ու.
թեճէսսիլալի նիլլեթիլլե պիր մեմուրու
մախուս կեօնտէրիլէճէկիտեն, միլլեթ

Թարափընտան տախի պիր զաթըն Թալ-
եհիննէ միւսատե պուրուրուղունու,
վէ հաթթաւ չու մէմուրիյնէթէ Աղաբէկ-
եան Սարգիս Էֆէնտինին միւսատիպ կէ-
րիւտիւկիւնիւ վէ միլէթտէն մաւալ տախի
խաթէմէյէթէ ֆէտաքեարանէ կիթմէքլե-
կէ հիւսնի ըրգասընըն Թահսիլ խոխոխիկի-
նի, վէ հաթթաւ, Էֆէնտինի միւսատիպիւնէ
հիւքիւմէթ Թարափընտան իճապ խոխո-
խաթըրան հիմմէթ պուրուրուղունու
պաշգաւ, ագլոթիւնտէ պիր պիւլիւք միւ-
քեաֆաթա տախի մազհար պուրուրու-
ղունըն վատ օրուստուղունու իֆատէ
իթտիլէթիւյէ պէրապէր միւսատիպիւնէ
ֆէնտինին պաթէն Զէյթիննէ վազը օլան
մէմուրիյնէթիւնտէն պազըլէթէ դալմըն օ-
լան 18 պին զուրու չուէն էտասընա իպ-
րամ լյէտիկիւնի, չիւնքի Եօճուղուղու
ճիհէթիւյէ պիթթապի ագլէթէ իհթի-
եաճը պուրուրուղունու, վէ մէպաղը
մէզպուրուն հիւսնիլ իսէ պիր մրգա-
րը վէրիլմէթիւքէ կիտէմէյէթէ կիւնի իֆա-
տէ իլլէմիլ, վէ պիզգաթ Սարգիս Էֆէն-
տին տախի հազըր պուրուրուղունու, այնի
նիյէթտէ պուրուրուղունու պէտան իյ-
լէմիլ, վէ օլ պապտէ խայիլէթէ միւզաքէ-
րաթ կէչիլ, վէ հէր նէ գատար չիմոթի
մէպաղը մէզպուր վէրիլմէթէթէ իսէ-
տէ, վազթիւն միւսատե սի պուրուրու-
ղունու, պիր ֆէտաքեարուրդ տահա
իտէրէք հէր հալաթէ կիթմէսի ըէճա օ-
լունմուչ իսէտէ, միւսատիպիւն տախի կի-
տէմէյէթէ կիւնի գաթթիւն պէտան իլլէտի-
կիւնտէն, պաշգաւ պիր զաթա միւրաճա-
աթ օրուստուղունու մէճպուրիյնէթ հա-
սըր օլմուչ, վէ պէյլէթէթէ մէճիւս տա-
ղըլմըն իսէտէ, պիլմէյիլ քի, սօնրատան
սրբազան հազըրթէթիլլէ Բարուսիկ պէյ
միւսատիպիւնի գաթտըրա պիլմիլլէթի տիր-
Եօխա Թապիլաթիլլէ պաշգաւ պիր զաթ-
արանըլաճաճ մը տըր :

Զաթէն պիր գաշ սէնէտէն պէրու Զար-
սանճաղըլար տէրէպէյլէրինին զալմըլդ-
լարը, դատտալըլար վէ պարպարըլարը
ալէյհինտէ Եիւլլէթէ տէֆաթէլէք քի-
լէր իթմիլլէր, վէ ագրպէթքեար մուսա-
խէրէն, պուրատա մուհաթէմէ իտիլմէք
իւզըն, պիր գաշ նէֆէրինին պուրաթա
ճէլպ իտիլլէթէ կի խապէրի ալմըլլէ իտի-
հալ պու քի պիլմէյիլ նէ սէպէպէ մէպ-
նի, չու թէտալիւսէն սարֆը նազար իլէ,
խասսէթէն մէմուր իրապիլնէ գարար վէ-
րիլմիլ տիր :

— Մանգուլմէմիլին, 335իննի նիւս-
խտինտէ տէրճ իտիլլէն իզմիր իեանէ գօ-
միսիւնու ազալի զայրէթէլանըն մէք-
թուպու պալեասը, հէր նէ գատար պի-
զիւմ գօմիթէյէ խիթապէն Եազըլմըն իտի-
խտէն, սէհվէն էրմէնիճէսի գալտըրըլա-
րազ, ալէսսէվիլէ պաշգաւ մէթթուպա-
լըն պալեասընտա իթթիմալ իթտիկի-

միլ « միւլէլիֆ » լուղէթի վազ իտիլմիլ-
տիր :

— . . . Խմբագիր .
Սամաթիացիին այսօրուան վեճակը գի-
տէք որ, ամէն բանէ կարօտ, եւ դըպ-
րոցի նկատմամբ ապագայն խիստ տխուր
է : Թաղին մէջ չըկայ մէկը որ իր զաւա-
կը ասկէց 6-7 տարի վերջը ասկից 30 տա-
րի առաջուան Սամաթիոցին դառնալուն
վրայ չողբայ :

Խորհուրդս տեսնելով այս ընդհանուր
տխուրութիւնը եւ մտածելով իր ծանր պար-
տականութիւնը, յաջողեցաւ բարեարարաց
նպատակըր առժամանակեայ դպրոց մը
չինել տալ յուսալով որ անոր բարոյականն
այ դպրոցասէր հասարակութիւնը կըր-
նայ իր փոքրիկ լուսայովը ապահովել, ո-
րու հաւաքման դիւրութեանը համար
հետեւեալ միջոցը ձեռք առնուած է :

3 Գանձանակ չինուած է, մէկը չու-
կան, միւսը խաները եւ երրորդը Դալա-
թիլ կողմերը շարաթը մէկ օր պորտե-
լու նպատակաւ : Գանձանակաց բերանը
Թաղական խորհրդոյս կնքովը փակուած
է, պարտողները մի օրինակ համագգեստ
ներ ունին, որոց ուսը Սամաթիոյ Ս. Գե-
որգայ ջրհանակիր պաշտօնեաներ ըլլալ-
նին գրուած է, նաեւ գանձանակներուն
վրայ ալ Հայերէն եւ Գորգիլիէն լեզուաւ
հաւաքման նպատակը փորագրուած է :
Ասոնց արդիւնքը Սամաթիոյ մանչ եւ աղ-
ջիկ տղայոց կրթութեանը յատկացած է :

Տէ՛ր, մեծ յոյս ունիմք որ, մեր այս
ձեռնարկութիւնը յաջողութեամբ կը
պսակուի, եւ Աղբը Սամաթիոյ մէջ կու-
րուսած փառաւոր դպրոցները վերստին
ձեռք առնելու բարեարդութիւնը կու-
նենայ : Ուստի կը խնդրեմք որ նամակնիս
Ձեր յառաջիկայ թերթովը հրատարակե-
լու բարեհաճիք :

Որով մնամք .
Ձեր խոնարհ ծառաները
Սամաթիոյ Թալ . խորհրդոյ
Ատենադպիր փոխ Ատենապետ
Մ. ԴԱԻԻԹ 3 . ՎԱՄԻԱՆԵԱՆ
1867 ապրիլ 28
Խորհրդարան Սամաթիոյ
Ս. Գ. Եկեղեցւոյ

— . . . Խմբագիր .
Ամեն անգամ ազգին օգտին նայող խն-
դիրները Ձեր պատուական լրագրի միջոցաւ
հրատարակել փութալնիդ փորձով գիտցած
ըլլալով, կուղղեմ ձեզ այս անգամ ներկայս,
որ բարեհաճիք Ժառանգայ թերթերունդ մէջ
հրատարակելու մաս առ մաս, եթէ կարելի
է, եւ միանգամայն թէոր կը կամիք, ձեր
կողմանէ ալ հարկ եղած խորհրդածութեան
շնորհապարտ կը կացուցանէք զմեզ, ձեր բա-
րօքութեան յարաժամ բարեմաղթու ճանաչե-
լով զմեզ .

ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ ՈՒ ՄԻԱՆԳԱ-
ՄԱՆ ԵԱՀԱՒՈՐ ԵԿԱՄՈՒՏ ՄԸ

Հայ ազգի բարոյապէս եւ նիւթապէս ցա-
ւալի կացութիւնն ու դէպի կորուստ առաջ-
նորդող պարագայները՝ բաւական երկար ժա-
մանակէ ի վեր ձեր ազգօգուտ լրագրոյ նիւթ-
եղած տեսնելով, եւ հետեւաբար հեռատես
ու խոհեմ անձանց ուղարկութիւնը գրաւե-
լով, անոր դարման մը տանելու առաջար-
կութիւններ ու ձեռնարկութիւններ եղան քա-
նիցս, բայց անհնարին ցաւօք սրտի կը տես-
նեմք որ այս ջանքերը ո՛չ թէ միայն անխե-
լի եղած են ազգային վարչութիւնէն, այլ եւ
չատեր, գաղտնի եւ աներեւոյթ ձեռքերով,
զանոնք գլխովին խարանելու կարծես թէ
երդում ըրած են : Ո՛չ ազգային լրագրաց ա-
ղաղակները, ո՛չ ատեն ատեն հրատարակ-
ուած գրութիւնները, ո՛չ գաւառական ազ-
գայնոց աղիողորմ գանգատներն ու բողոք-
ները ոչինչ ազդեցութիւն ունեցան՝ այս կերպ
վարչութիւն մը խորին թմրութենէ արթն-
ցնելու եւ անոր ուղարկութիւնը իրենց վրայ
հրաւիրելու :

Բայց եւ այնպէս բարի եւ ազգին օգտին
նայող խորհուրդ մը ամեն ժամանակ եւ ամեն
աստիճանի անձանց քով ընդունելի ըլլալուն,
քաջ համոզուած ըլլալով (բայց պատրիար-
քարան եւ անոր Վարչութիւնը չընդունիր
եղեր, ժամանակը չէ ըսելով) կուղղեմ ձեզ,
ազգասէր խմբագիր, ներկայս ի հրատարա-
կութիւն :

Սա կը պարունակէ գաւառաց ստաջնորդ-
ներուն չափաւոր տառիկան մը սահմանելով՝
մի միայն իրենց կոչմանը համեմատ հոգեւո-
րական դազմունքներով պարապեցնել, եւ
աշխարհական փրաքերեալ գործերէն բո-
լորովին հրաժարեցնելու, եւ առաջնորդական
իրաւունք անունով խել մը կողոպուտները
անոնցմէ առնուելով ազգին օգտին ծառա-
յեցնելու խնդիրը :

Տահկաստանի մէջ 60 առաջնորդական վի-
ճակ կը համրուի, որոնց խեղճ ու տղէտ բազ-
մաթիւ ժողովրդոց վրայ առաջնորդները բա-
ցարձակ իշխանութեամբ ըստ հաճոյս իւր-
եանց կիշխեն, մինչեւ անգամ տեղական կա-
ռավարութիւնէն աւելի աղղու հրամաններ
ալ կը հանեն : Թէ գործոյ պատճառաւ եւ
թէ հետաքրքրութեամբ Հայաստանի գլխաւ-
որ քաղաքները ճանապարհորդած ժամա-
նակներս՝ խիստ շատ անգամ ականատես ե-
ղած եմ, նոյնպէս եւ շատերուն վկայութեա-
նը համեմատ որ, զանազան վիճակաց ա-
ռաջնորդներ իրարմէ աւելի հարստութիւն
դիզելու մասին իրարու հետ կը մրցին : շատ
անգամներ ականջովս լսած եմ այս կամ այն
ինչ վարդապետին երկու մեծ տոպրակ ու-
կի ունենալը, այն ինչ եպիսկոպոսի թան-
կադին անդամանդները, զգեստներն ու ձիե-
րը եւն : Եւն : Դեռ երեք ամիս առաջ պ-
ռաջնորդին մէկը Կարնոյ Բարութիւն եպիս-
կոպոսի վրայ ինձ հետ խօսած ժամանակը կը-
սէր թէ « Պօլիս դարձած ժամանակը մինչ-
դեռ իր բոլոր ինչքերը ամփոփելու հետ է ե-
ղեր, օնեաւելի մը անկիւնը նետված անտու-
կի մը մէջէն, խել մը թղթերու տակէն եր-
կու տոպրակ լիբայ ելեր է, եւ երբ իրեն

բերեր են, ինք չէ կարողացեր միտքը բերել զանոնք երբ հոն դնելը, այսպիսի հարուստ ու ճարպիկ մարդ մ'է եղեր կըսէր, բայց, յաւելցուց, մինք ալ իրմէ շատ վարչենք մնար՝ եթէ տեսնես մեր ունեցածներն ալ, նա մանաւանդ հիմայ սրբազանս եպիսկոպոս եղաւ, թէ որ չուտով ալ պատրիարք ըլլայ, այն ատեն ո՛ւր կը մնայ Յարութիւն եպիսկոպոսը, երկու տարի բաւական է, ալ այն ատեն կե՛ր, ա՛րք եւ ուրախ լեր եւն. եւն. » Տես ուրեմն սա սրբազանացեալ հոգեւորականաց աշխարհական անյագ ցանկութիւնները, խեղճ ժողովրդոց քրտանց արդիւնքը ու անոնց կաթն ու մեղրը անխղճաբար ուտելով, շատ անգամներ ալ կը չարախօսեն զանոնք, որ չըլլար որ աղբը զգալի կորուստ մը չունենայ ասոնց ձեռքէն ու հազարաւոր նզովքներ լուելայն չըթափին իրենց գլխուն վրայ :

Վառնանք հիմա սա « Առաջնորդական արդար իրաւունք » ըսուածը կարգօրէն բացատրել այս տեղ, եւ սա հետեւեալներէն կը բաղկանան, պաղի, պսակադրամ, հրամանի ամուսնութեան, մեռելաթաղ, հոգեբաժին, եւ ասոնք երեւցածներն են, թող արտաքին կարգի պահանջմունքները, ինչպէս, ճիւղահամարութեան պակասութեանը համար անուամբ տուգանքները, որոյ մեղօք ըլլալուն համար ալ պահանջի մը բաւական եղած է ներողութիւն գտնելու. զատաստանական գործերէն, վանուց եկամուտներէն, շատերուն անծանօթ եղած սուրբերու ուխտաւեղներէն գոյացած հասոյթներէն, որոնց համար իրր յատուկ տօմարներ ունին, ի բաց առեալ երեւելի եւ աներեւոյթ ձեռնարկութիւններէ յառաջ եկած արդիւնքները, զորոնք « Առաջնորդական իրաւունք » համարուելով խեղճ ժողովուրդը անաբաւել կը հատուցանէ, որով կրկնակի տուրք տուած կըլլայ, մէկը տեղական կառավարութեան, որ շատ անգամ սպառնալեօք կուտայ, եւ միւսը իւր առաջնորդին, ամենայն սիրով եւ ջերմեանով թեամբ : Լաւ կը յիշեմ որ ասկէց երկու ամիս յառաջ այս առաջնորդներէն մէկը ինձ պատմեց թէ, այս ինչ վիճակի առաջնորդը, մէկուն, դու գերեզմանի մը վրայ խաչ փորերես ըսելով, 500 զանկան աւեր ու այն փորողին մէկ երկու արան ալ գրաւեր է եւսպին :

Ազգիս աղքատ բայց երեւելի ուսումնականները մեծ աշխատութեամբ հաղիւ պատու մը հաց ճարելն իքէն, անդին անպիտան ու տգէտ եկեղեցական մը, հազարաւոր մարդկանց գլուխ կեցած, անի խնչպէս առօք փառօք կեանք կը վարէ : Ո՛հ, արդեօք քանի քանի պապեր ալ չկան մեր կրօնաւորաց դասուն մէջ : Արդարեւ խնդա չտանիր առանց համառօտելու ըսել բոլոր այն բաները, որոնք առաջնորդութեան իրաւասութեանը տակը կը գործադրուին Հայաստան աշխարհի մէջ :

Երբեք չէ :

ՃԱՆՊԱՋ ՎԷ ԻՅԱՆԷ

Պիլ թագըմ գէվաթը համիլեթիքեալ բանըն քէմալի չէֆդաթ վէ մերհամէթ :

Էրինտէն նաչի, քէնտի լահաթ ու էյ. Էնճէլիքինի թէրք իտէրէք, հասրաթը իեանէմիզ սանտրղընա իհտա օլունմագ իւզըէ, եարընքի կիւն սաաթ 7 տէն պէտ իլէ սաաթ 11 է գաաար, Պէյ-օղլու Էրմէնի միլէթի գապրիսթանը գար, շըսընտա վազը ճանպարհանէտէ Էնվայի հիւնէլէր իճրա իտէճէլէրին պիր գաչ տէֆա իլան իյլէմիչէզ տիր. նասըլքի պու կիւն իլան քեաղըտարընըն տախի ախվարարա եաբըշտըրըտըլը կէօրիւլ միւշ տիւր. իմտի ու մարըզ քի, մէրգու ման զաթլար պու մէրթէպէ պիր ֆէ. տաքետըլա չըգըշտըլարը հալտէ թա. պիաթիյլէ չօղլար տախի, եալընըզ պէ. շէր եա ծաար դուլուշ վիւրէքէք, հէմ տէօրթ սաաթ էյլէնիպ. վէ հէմտէ պէշ պին նէֆէր պիշարէ կեան իշին պիրէր օգ. գա տահա էթմէք փարաւը հուսուլէ կէյ. մէսինի մու ճիպ օլմագըլա, վէ պինաէն ալէյս պինլէրճէ տիհանտան տուալար ալ. մագըլըա միւսարաաթ իտէճէլէր տիր :

ԹԷԱԹՐՈ ՆԱՌԻՄ

Նասըլքի պիր գաչ տէֆա տըր իլան իթմէքտէյիլ, խալի վաղըթտան պէրու թէաթթօ ուղղունտա իղհարը դայրէթ վէ մէհարէթ, վէ հաթթա լիէտաքետըրգ իթմէքտէ օան Հոյ դերտտունու հիւր մէնֆաաթընա, մէգքիւր թէաթթօտա պու ախշամ Արտաւագթ Բ. նամ մէշ. հուր թրաճէտիա իճրա գըլընաճագ տըր. վէ պու պապաէ, պու սէնէ իշին, զանն իտէրիլ քի սոն տէֆա օլարուգ, գէվաթը մէգաաթիշինաաանըն վէ դայրէթ քէշանըն թէշիթիքինէ իհթիեաճ պուլունտու. զունտան, էօյլէ գաթլար մէրգուլէլէրի թէշվիգէ հիւնէթ իտէճէլէր տիր :

ՊԱՏՄՈՒԹԻԷՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Ե Ի

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Ե Ի

ՄԻԹԱՐԵԱՆ ԱՐԵԱՅԻՑ

Պու Երտիկ Արժ. Սարգիս վարդապետ Թէոդորեան մարիֆէթիլէ, գրաբատ լիսան իւզրէ գալէմէ արնմըլ օլտուլու հայտէ, Պ. Ռ. Նատիրեան նամ Բուսիալը գաթըէհ. ի սախալէթին իմտատ ու մուալէնէթիլէ ֆարիսաէ ըլք ալետ քետըլըտ իւզէրնտէ թապ ու թէմսիլ իթտիլիմիշ օլուպ, վէ պէհէր ճիւտի ալթըլար եիւզտէն զինտտէ աահիֆէտէն իպարէթ պուլունմագտէ, վէ իւք ճիւտինտէ իտէ, միւմայիլէյս միւսինն վարդապետին թասպիրի միւշահէտէ օլունմագտէ տիր :

Միսիթարեան միաբանութիւնուն թէշէք. քիւլի իլէ, Մուրատեան վէ Հայկազեան վարժարանլարըն թարիխլէրի, միլլէթիմիզ ֆիքրինտէ խայլիճէ եէր իսթիլա իթմիշ օլուպ, վէ պիլինսէեէ. շաեան թարիխլէր օլտուգ. տան պաշգա, իշիտիլէ կէլմիշ օլան ըիվա-

յէթլէրին Էփէրիլլէ, մէգքիւր քիթապլարտա տէրճ իտիլէն մէքթուպլար վէ մալիւ. մաթլար պէլիլնտէ բէք չօգ ֆարգ պուլունտուլունտան, քեաֆֆէյի էնլի մէրագ վէ քիթապէթբէրվէրանըն նագարը տիգգաթընը տալէթ իյլէսէ ճայիզ տիր :

Մէգքիւր քիթապլար իսթանպուլտա վա. լազճը խանընտա եօգարքի գաթտա 7 նիւ. մէրօլու օտաաա, վէ մէգքիւր խանըն գար. շըսընտա Գաֆաֆեան գուեուճու Ասա. տուր աղա մաղազաթընտա 12 շէր ֆրանգա սաթըլմագտա տըր :

Կէրշի, մէգքիւր քիթապլարըն թէմիլիկի. նէ վէ ճէսիլիկինէ նիսպէթլէ 12 ֆրանգ չօգ տէլիլ տիր, լաքին օրթալըղըն քէսաալըղը. նա պագըլտըր հայտէ, չօգլարըն իշթիրտ. սրնաան ուզագ տուրաճաղրտա իհթիմալտէն տիր. ֆագաթ պու ճիւմէ իլէ տախի, իա. թիֆատէ իտէճէք բէք չօգ շէյլէր տէրճ իթ. մէքտէ օլտուգլարընտան, միւմքին օլտուլու հայտէ հէր քէսին ալըպ օգուճաաընը տալէթ իտէրիգ :

Մէգքիւր թարիխլէրտէ օգունան շէյլէ. րին հէման քեաֆֆէսի միւմայիլէյս Սարգիս վարդապետին կիւնիւնտէ վուգու պուլմուշ շէյլէր օլտուլունտան, շու սինլէրինտէ պու սուրէթլէ չալըշարագ պապթըրըպ մէյտանէ գօյմաալլա, միլլէթէ պիւլիւք պիր խրամէթ օլմաաը ճիւնէթլէ, կէրէք քէնտիլէրի, վէ կէրէք ասարը պէրկիւղիտէլէրինն վիճու. տէ կէլմէսինէ լուլթ ու հիւմէթ իթմիշ օլան Նատիրեան ճէնապլէրի հագգընտա ու. մուճէն միլլէթիմիզ թարաֆընտան իղհարը թէշէքքիւր օլունմաաը վաճիպէտէն տիր :

ՆԻԱՐԱԳԻՐ ՄԵՃՄՈՒԱՅԻ

Ե Ի

ԻՐ ՀՈԳԻՈՅՆ

Պու իսիմուէ 28 սահիթէտէն իսթա. թիթ պիր իսթալէ Մէճմուաեա գարշը օլ. տուլու հայտէ պու կիւն թարաֆըր. գա կէլմիշ իտէտէ, հէնուգ օգուճաաընը տըր :

Մէգքիւր իսթալէ քիթապթըլարտա իւշ պուլուգ գուլուշա տաթըլմագտա տըր :

Պու կիւնքի Լէվոնթտա օգունտուլու. նա կէօրէ, Արգատի նամ Եունան վարժ. ու կէշէն հաֆթա իքի տէֆա Սֆագեաեա իմաաալըլար չըգարապիլմիշ տիր, Մէգքիւր վարժօրու պիրինճի սէֆէրինտէ իւշ գըթա Օս. մանը վարժօրու գօլալամըլ իտէտէ, արգա. սընտան ելթիշէմէմիշ տիր, Ալֆարէթխանէ. լէրտէն պիրիսինէ կէլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, մալիս հտէ, Էօմէր բաշա հագրէթ. լէրի Սֆագեաեա կիրմէք իսթէմիշ իտէտէ մու. վաֆֆագ օլալամըլ տըր. ֆէրտաը կիւ. նիւ թէքրարէն գալղա պաշլաեալ, իլէքմիլ պիր կիւն սիւրմիշ իտէտէ, միւշարիլէյս հագ. ըլթլէրի սաաքիրի Արօգօրոնա իւզէրինտէ պիր պօզղուն վէրմիշ տիր. ֆագաթ պու ճիւմէ իլէ տախի, պու հալաաիս Եունան հալաաիս օլտուլունտան թահըզա միւ. թաճ տըր :

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷՍԱ

ԵՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆԱՍԻԱՆ

ԼԷՎԱՆՔ ՀԵՐԱԼՅԵՆ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆՅԵ
ԵԲԵՐԼԻՈՒՅԱ ՏՕՂԵՐԻ ԵՈԼՅԱ, ՅՈՒՅԻՐՅԱ ԱՊՏԻԼԼԱ
ԵՐԱՅԵՐԼԵՐ ԳԱՐԵՐԵՆՅԱ ՆԻՍԵՐՈ 467 :